

Міністерство освіти і науки України
Мукачівський державний університет
Кафедра педагогіки дошкільної та початкової освіти



ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

**Методичні рекомендації
для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта ОС «магістр»
денної та заочної форми навчання**

Мукачево
МДУ 2017

УДК
ББК

*Розглянуто та рекомендовано до друку науково-методичною радою
Мукачівського державного університету
протокол № 6 від 14.11. 2017 р.*

*Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри педагогіки дошкільної
та початкової освіти
протокол №3 від 9.10. 2017 р.*

Укладач

Добош О.М. – к.п.н., доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти

Рецензент

Фізеші О.Й. - д.п. н., доцент кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти МДУ

Педагогічна практика: методичні рекомендації для студентів спеціальності 012 Дошкільна освіта ОС «магістр» денної та заочної форми навчання» / укладач О.М. Добош. – Мукачево: МДУ, 2017. – 44 с.

Методичні рекомендації спрямовані на надання студентам допомоги в організації та проведенні педагогічної практики.

Рекомендовано студентам спеціальності «Дошкільна освіта» 012 ОС «магістр»

ЗМІСТ

Вступ	5
1. Мета і завдання практики	6
2. Організація та керівництво практикою студентів	8
2.1. Керівництво педагогічною практикою	8
2.2. Організація практики педагогічної	10
3. Зміст практики педагогічної	13
4. Вимоги до звітності та підведення підсумків практики	24
4.1. Перелік індивідуальної звітної документації	24
4.2. Критерії оцінювання	25
Список використаних джерел	29
Додатки	35

1.Опис предмета практики педагогічної

Практика педагогічна (методична) Підготовка бакалаврів	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо- кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
Кількість кредитів:6	Галузь знань <u>0101: Педагогічна освіта</u>	Нормативна	
Модулів: 2 Змістових модулів: 3 Загальна кількість годин:180	Спеціальність: <u>012</u> Дошкільна освіта	Рік підготовки:	
		1-й	1 –й
		Семестр	
		1-й	1-й
		Практична робота	
Тижневих годин: 45 Тижнів - 4	Освітній ступінь: магістр	120 год.	120 год.
		Самостійна робота	
		52 год.	52 год.
		Індивідуальні завдання:	
		8 год.	8 год.
Вид контролю: диференційований залік			

ВСТУП

Професійна підготовка спеціалістів дошкільної освіти вищої кваліфікації здійснюється шляхом оволодіння теорії і педагогічної майстерності, яка формується у студентів в процесі педагогічної практики.

Педагогічна практика спрямована на:

- формування сучасного вихователя в умовах модернізації дошкільної освіти в Україні;
- поглиблення теоретичної підготовки студентів до управлінської діяльності в дошкільних навчальних закладах, надає можливість студентам ознайомитись з багатогранною роботою завідуючої та методиста ДНЗ, сприяє закріпленню та поглибленню фахових теоретичних знань студентів, формуванню уміння застосовувати їх у процесі реалізації управлінських функцій у системі дошкільної освіти.

Програма практики насичена різноманітними завданнями, деякі з них студенти-практиканти виконують колективно, що сприяє виробленню у них вмінь планувати спільну діяльність, узгоджувати власну діяльність із діяльністю колег, координувати спільні дії, виявляти взаємодопомогу, формувати відповідальність за спільну справу тощо.

Даний вид практики завершує вивчення студентами курсу «Організаційно-управлінська діяльність в дошкільній освіті», де вони оволодівають теорією управлінської діяльності в галузі дошкільної освіти, знайомляться із сучасними методами та формами управління та планування освітньо-виховного процесу. Це дозволяє під час практики використовувати знання, уміння і навички, одержані в процесі теоретичної підготовки, попередніх видів практики та самостійної роботи по вивченню діяльності дошкільних закладів.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Робоча програма педагогічної практики є нормативним документом Мукачівського державного університету, який розроблено викладачами кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти на основі освітньо-професійної програми підготовки магістрів відповідно до навчального плану спеціальності «Дошкільна освіта» денної і заочної форми навчання і укладено відповідно до цілей, вимог і змісту навчання по даній спеціальності у ВНЗ III – IV р.а. та вимог, які висуваються нині до спеціалістів даного профілю.

Робочу навчальну програму розроблено відповідно до діючого навчального плану зі спеціальності 012 Дошкільна освіта, «Положення про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України» (наказ Міністерства освіти і науки України № 93 від 8 квітня 1993 р.), Педагогічна практика за вимогами кредитно-модульної системи (за ред. Горопаха Н.М., Поніманська Т.І.), яку рекомендовано Міністерством освіти і науки як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів напряму підготовки «Дошкільна освіта» (лист №14/18 Г-59 від 10.01.09).

Мета педагогічної практики у дошкільному закладі полягає у реалізації студентами науково-методичних професійних знань та удосконалення ними навичок самостійної практичної та дослідно-експериментальної діяльності.

Основні завдання практики:

1. Формування у студентів умінь спостерігати і аналізувати зміни в розвитку дитини в ході організованого педагогічного процесу, в різних видах діяльності.
2. Удосконалення навичок студентів щодо організації педагогічного процесу
3. Опанування методами науково-педагогічного дослідження, діагностування знань у умінь дітей, передбачених програмами виховання і навчання в дошкільних закладах, базовим компонентом дошкільної освіти згідно теми дипломного дослідження.
4. Оволодіння студентами умінням виявляти, узагальнювати і поширювати передовий досвід навчально-виховної роботи з дітьми.

5. Формування умінь співвідносити наукові знання про вікові та індивідуальні особливості дошкільників, організацію життєдіяльності дітей у дошкільному навчальному закладі, умови, зміст та методику їх виховання зі станом практичної організації педагогічного процесу в дитячому садку.

6. Удосконалення вмінь налагоджувати взаємини з вихованцями та їх батьками на основі особистісно-орієнтованої моделі педагогічного спілкування.

7. Формування вмінь налагоджувати ділові взаємини з вихователями дошкільних закладів.

8. Розширення знань про організацію діяльності дошкільної установи в сучасних умовах, керівництво дошкільним вихованням.

9. Удосконалення умінь спостерігати, аналізувати організаційні моменти педагогічного процесу, здійснювати окремі форми контролю навчально-виховного процесу в дошкільній установі.

10. Формування вміння застосовувати набуті знання для здійснення науково-дослідної роботи, розвиток дослідницьких вмінь та навичок, сприяння розвитку наукового потенціалу магістрантів.

11. Формувати вміння об'єктивно аналізувати освітню та методичну роботу дошкільного навчального закладу відповідно до вимог нормативних та програмно-методичних документів в галузі дошкільної освіти; формулювати чіткі пропозиції щодо поліпшення навчально-виховного процесу в дошкільному навчальному закладі.

12. Формувати вміння самостійно проводити заходи з методичної роботи, з організації просвітницької роботи серед батьків.

13. Формувати вміння налагоджувати ділові взаємини з вихователями дошкільного закладу та керівниками ДНЗ.

14. Поглиблювати інтерес та любов студентів до педагогічної професії.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО ПРАКТИКОЮ СТУДЕНТІВ

2.1. Керівництво педагогічною практикою

До керівництва практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедри. Керівництво практикою полягає у:

- видачі студентам індивідуальних завдань;
- наданні необхідних інструкцій щодо проходження практики; проведення консультацій відповідно до графіка;
- прийомі та перевірці звітів з практики; - оцінюванні звітів і організуванні захисту.

Обов'язки керівника практики від ВНЗ полягають у:

- наданні оцінки стану та відповідності баз практики основним вимогам, що пред'являються ВНЗ до них, та визначенні рівня готовності їх для прийняття студентів;
- забезпеченні проведення комплексу організаційних заходів перед відправленням студентів на практику, забезпечення студентів необхідними документами: щоденником практики та програмою практики;
- складанні графіка виконання програми практики;
- забезпеченні завданнями щодо збору студентами - практикантами матеріалів для виконання наукових досліджень;
- проведенні (згідно зі складеним і затвердженим графіком) консультацій;
- контролюванні дотримання термінів виконання завдань із практики, їх корекція при необхідності та складання звітів;
- перевірці звітів з практики і допуску їх до захисту;
- організації роботи комісії, що створюються на кафедрі для захисту звітів з практики;

Керівництво студентами - практикантами на робочих місцях здійснюється керівниками та провідними фахівцями організації, які мають повну вищу освіту

Основні обов'язки керівників практики від ДНЗ – об'єктів практики:

- організація робочого місця та створення необхідних умов для проходження практики; забезпечення студентів необхідною інформацією про діяльність ДНЗ;
- залучення студентів - практикантів до активної участі у роботі, забезпечення необхідними методичними матеріалами та технічними засобами;
- контроль за виконанням як окремих завдань, так і всієї програми практики в цілому;
- перевірка підсумкового звіту студента та оформлення відгуку.

Основні обов'язки студентів - практикантів при проходженні практики:

- до початку практики отримати у навчальному закладі всі необхідні організаційно - методичні матеріали та консультацію щодо їх оформлення;
- своєчасно прибути на місце практики і документально оформити початок практики;
- дотримуватись трудової дисципліни, правил трудового розпорядку, техніки безпеки та інших норм;
- проводити роботу на місці практики згідно з отриманим завданням у режимі роботи ДНЗ;
- регулярно відвідувати керівника практики від ВНЗ у дні його консультацій на кафедрі;
- виконати поставлені завдання у повному обсязі відповідно до програми практики та рекомендацій від ВНЗ та відділу освіти;
- нести відповідальність за якість виконуваної роботи;
- вчасно і на належному рівні скласти звіт з практики;
- захистити звіт практики у визначений термін.

Щоденник є основним документом, що підтверджує, проходження студентом практики, у якому відображається вся його поточна робота і містить:

- календарний план виконання студентом програми відповідної практики і оцінки його виконання:

- план роботи, який складається разом з керівником практики;
- сформульоване індивідуальне завдання, що видане студентові з відміткою про стан його виконання;
- висновки і пропозиції студента за результатами проходження відповідної практики;
- підсумкове оцінювання роботи студента за період практики керівниками практики.

2.2. Організація педагогічної практики

До керівництва педагогічною практикою студентів залучаються досвідчені викладачі кафедри.

Перед початком практики проводиться настановна конференція, у ході якої студенти ознайомлюються з програмою практики: керівники роз'яснюють їм мету практики, ставлять конкретні завдання, інформують про зміст діяльності під час проходження практики, форму звітності, критерії оцінювання тощо.

Базою проведення педагогічної практики є дошкільні навчальні заклади.

Керівництво практикою здійснюють спеціалісти відділу з питань дошкільної освіти та керівники практики від кафедри.

Студенти денної форми навчання проходять практику з відривом від навчання, студенти заочної форми навчання - без відриву від виробництва.

Тривалість практики (згідно навчального плану) – 4 тижні.

Практика проводиться під керівництвом завідувача та методиста дошкільного навчального закладу. Методичне керівництво практикою студентів здійснюють викладачі кафедри педагогіки дошкільної та початкової освіти Мукачівського державного університету.

1. Тривалість робочого дня студента-практиканта 6 годин (з 8 год. до 14 год. або з 12 год. до 18 год. в залежності від змісту завдань).

2. Програмою практики передбачена система поточного та підсумкового контролю за виконанням студентами окремих завдань та всієї програми практики: затвердження планів підготовки і проведення тематичних перевірок, методичних розробок студентів, виконання індивідуального плану, календарного планування освітнього процесу, тощо. У завершальному періоді практики важливо надати студентам-практикантам допомогу в узагальненні матеріалів обстеження дошкільного навчального закладу, формулюванні чітких висновків та пропозицій, вивченні кращого досвіду практичних працівників дошкільного навчального закладу щодо навчання і виховання дітей дошкільного.

3. Протягом перших двох днів педагогічної практики відбувається загальне ознайомлення студентів-практикантів з ДНЗ, його керівництвом. За цей час кожен студент-практикант повинен **скласти індивідуальний план роботи і подати його на затвердження методисту педагогічної практики.**

4. Кожен практикант повинен щоденно складати план роботи на день. План відображається у щоденнику педагогічної практики, який після практики додається до звітної документації.

5. Після завершення студентами передбаченої програмою практики роботи вони подають керівнику практики в ДНЗ оформлені згідно з вимогами матеріали практики (розроблені конспекти методичних заходів, конспекти занять, довідки тематичних перевірок, аналізи навчально-виховної діяльності вихователів і т.п.). На підставі аналізу цих матеріалів методист оцінює діяльність кожного студента під час педагогічної практики, відмічаючи в щоденнику роботи студента-практиканта виконання змісту практики: *виконано / частково виконано / не виконано* та затверджує характеристики студентів-практикантів. Характеристика повинна містити відомості про час і місце проходження практики та виконані види роботи. Слід зазначити, який напрямок роботи виконував студент під час кожного періоду практики, оцінити його ретельність, організованість, тактовність під час збору відомостей про роботу педагогічного колективу дошкільної установи; об'єктивність та грамотність у формулюванні висновків та пропозицій. Далі необхідно оцінити проведену

студентом організаційно-методичну роботу. У характеристиці слід також вказати на ставлення студента до своїх обов'язків, оцінити рівень його теоретичної підготовки, наявність педагогічних здібностей, умінь спілкуватися з вихованцями та колегами. Необхідно вказати на помилки, недоліки в роботі, проаналізувати їх можливі причини, дати поради на майбутнє. Завершується характеристика оцінкою за педагогічну практику за п'ятибальною системою. Характеристика має бути написана від руки у щоденнику практики, підписана керівником закладу та завірена печаткою.

6. Завершальним етапом роботи студента-практиканта є оформлення звітної документації та підготовка до диференційованого заліку за результатами практики. Диференційований залік проводиться у формі *презентації-захисту індивідуального плану роботи проходження практики*, який повинен відобразити звіт про практику, презентацію матеріалів практики. Керівник практики оцінює звіти студентів, презентовані ними методичні заходи, вміння застосовувати психолого-педагогічні знання, набуті у процесі навчання у ВНЗ. Оцінка участі студентів у підсумковій конференції відображається у загальній оцінці студента за роботу протягом педагогічної практики.

3. ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Програма педагогічної практики студентів-магістрантів включає комплексне вивчення системи навчально-виховного процесу дошкільного навчального закладу, формування дитячого колективу, методичної та наукової роботи.

Педагогічна практика включає наступні завдання (етапи):

1. Ознайомлення та проведення організаційно-методичної роботи в ДНЗ.

2. Самостійне виконання практикантом обов'язків вихователя групи дітей дошкільного віку.

3. Проведення науково-дослідної роботи.

Впродовж практики студенти ознайомлюються із організацією роботи дошкільного закладу (1-2-ий тиждень), самостійно виконують обов'язки вихователя, а також під час практики проводять науково-дослідницьку роботу (3-4-ий тиждень).

Впродовж першого дня студенти ознайомлюються з умовами виховання та навчання дітей дошкільного віку в ДНЗ, дізнаються на основі якої програми здійснюється навчання і виховання дошкільнят, які форми планування навчально-виховної роботи прийняті в дошкільному закладі. Завідувач ДНЗ проводить інструктаж студентів, щодо охорони праці та безпеки життєдіяльності дітей дошкільного віку. Протягом підготовчого етапу практики практиканту необхідно скласти індивідуальний план своєї роботи на наступні тижні практики. В ньому передбачають проведення занять з усіх розділів програми, планують розваги, конкурси, творчі ігри та всі режимні моменти, роботу з батьками вихованців (тематику консультацій та бесід, поновлення матеріалів батьківського куточка тощо).

Роботу студента щоденно оцінює керівник практики, адміністрація ДНЗ, вихователі груп.

Під час проходження практики студенти ведуть щоденник, в який записують дату, зміст роботи, її аналіз та основні висновки.

Програма педагогічної практики

Програма педагогічної практики

Змістовий модуль 1

Ознайомлення та проведення організаційно-методичної роботи в ДНЗ

Програма педагогічної практики у дошкільному закладі передбачає проведення практикантами різнопланової, організаційної, педагогічної та методичної роботи, обумовленої виконанням посадових обов'язків керівника ДНЗ та вихователя групи дітей дошкільного віку.

Зміст роботи студентів-практикантів складає методична робота, організація якої є важливою функцією вихователя-методиста та завідуючої дошкільного закладу. Студенти-практиканти беруть участь в усіх формах методичної роботи, запланованих на період практики. Для отримання інформації про методичну роботу закладу, студенти проводять бесіди з методистом, завідувачем дошкільного навчального закладу, аналізують плани роботи методичного кабінету, протоколи засідань педагогічної ради, матеріали методичних семінарів тощо.

Результати аналізу викласти у щоденнику, використовуючи такі питання:

- чи відповідає тематика проведених засідань педагогічної ради, методичних семінарів річному плану;
- як ведуться протоколи педагогічної ради, їх структура, відповідність вимогам;
- аналіз матеріалів одного з засідань педагогічної ради (протоколи, тексти доповідей, рішення).

Додатково студенти можуть провести анкетування серед вихователів для вивчення організації роботи педагогічної ради за такими питаннями:

- Як Ви довідуєтеся про тему педагогічної ради? Чи цікаві теми для вас? Чому?
- Що Ви прочитали з проблеми, яка буде обговорюватися на педраді?
- Чи самостійно Ви знайшли літературу з теми педагогічної ради, чи скористалися рекомендованим списком, чиєюсь порадою?

- Чи знайомі Ви або ознайомилися при підготовці до педагогічної ради з досвідом роботи вихователів з проблеми, обговорюваної на засіданні?
- Чи знайомі Ви зі складом комісії з підготовки до педагогічної ради?
- Яку допомогу з боку завідувача і вихователя методиста Ви одержуєте у процесі підготовки до педагогічної ради?
- Яку участь Ви брали у підготовці до педагогічної ради?
- Як Ви оцінюєте організацію підготовки до педагогічної ради?
- Які завдання Ви вирішуєте за підсумками останньої педради?
- Чи цікаво проходять засідання педагогічної ради?
- Чи одержуєте Ви відповіді на питання, що вас цікавлять?
- Як Ви оцінюєте роль завідувача ДНЗ, методиста у проведенні засідань педагогічної ради?
- Ваші пропозиції по поліпшенню роботи педагогічної ради.

За вказівками завідувача та методиста студент працює над вдосконаленням роботи методичного кабінету дошкільного закладу: добирає та систематизує нові матеріали, методичні розробки, виготовляє наочні посібники, атрибутику до ігор, складає анотації на нові посібники та публікації періодичних видань, організовує виставки тощо.

Результати цієї роботи відображаються у формі короткої констатації виконаної роботи та аналітичних записів щодо власної участі у роботі МК у щоденнику педагогічної практики.

Відповідно до річного плану дошкільного навчального закладу, враховуючи результати діагностики та аналізу педагогічного процесу, практиканти готують і самостійно проводять одну із форм методичної роботи для педагогічних працівників дошкільного закладу (педагогічну раду, семінар, семінар-практикум тощо). Тема для відкритого методичного заходу може також бути запропонована студентами-практикантами, груповим керівником-методистом. При виборі тематики методичної роботи слід враховувати її актуальність для дошкільної педагогіки та психології, інноваційність тощо, можуть бути враховані також наукові інтереси студентів-практикантів.

Студенти формулюють мету і завдання методичного заходу, визначають методи навчання вихователів, добирають необхідний науково-теоретичний, методичний та практичний матеріал, готують наочність, дидактичні посібники, складають рекомендації щодо використання набутих знань і умінь у практиці роботи з дітьми. При потребі, як на етапі підготовки, так і безпосередньо під час проведення, практиканти можуть залучити інших працівників, чітко визначивши їх роль. Попередньо оформляється розгорнутий план обраної форми методичної роботи з тезами доповідей, описом завдань тощо. До цих матеріалів після проведення практикантами методичного заходу додається оцінка рівня проведення, підпис завідувача ДНЗ та печатка. Зміст методичного заходу може відображати передовий досвід роботи, який студенти мають виявити у дошкільному закладі.

Студенти-практиканти беруть участь у підготовці та проведенні різноманітних форм методичної роботи з працівниками дошкільного навчального закладу відповідно до річного плану роботи МК: індивідуальних та групових консультаціях, засіданнях методичних об'єднань, семінарах, семінарах-практикумах, виставках тощо, а також проводять заходи, що сприяють популяризації дошкільної освіти серед населення.

Важливим у роботі керівників дошкільної установи є господарсько-фінансовий напрям, вивченню якого студенти-практиканти приділяють особливу увагу. Розмовляючи з керівником дошкільної установи, студенти визначають вид та тип ДНЗ, вивчають джерела фінансування дошкільного закладу. Виявляють набір основних і додаткових послуг дошкільної установи. Складають реєстр документації, що юридично закріплює право на реалізацію кожної додаткової послуги. З бесіди із керівником слід також з'ясувати умови вибору додаткової послуги. На основі отриманих відомостей студенти-практиканти мають зробити у щоденнику педагогічної практики аналітичні записи та виконати фінансовий розрахунок конкретної платної послуги.

Під час вивчення питання про *організацію харчування* дітей студенти-практиканти аналізують обладнання харчоблоку, режим його роботи.

Необхідно ознайомитися з устаткуванням кухні, місцем збереження продуктів, попередньою обробкою овочів, сирих і варених продуктів. Слід також вивчити зміст посадових інструкцій співробітників дошкільної установи, склад і обов'язки співробітників в організації харчування. Уточнити зміст і форми контролю за харчуванням з боку адміністрації, а також, вищестоящих організацій і батьків. З бесіди з кухарем довідатися про стаж його роботи в дошкільній установі, про підвищення ділової кваліфікації, про розміщення співробітників харчоблоку, наявності спецодягу. Зробити виписки з бракеражного зошита. З'ясувати, хто, коли і як здійснює контроль за закладкою продуктів, їх обробкою, ознайомитися з порядком одержання продуктів з комори. Ознайомитися з добовою порцією, обсягом їжі на одну дитину 3, 5, 6 років, графіком видачі їжі по групах. З бесіди з завідувачем господарством уточнити порядок постачання продуктів; як оформляються заявки, накладні, коли і як проводиться зняття натуральних залишків. Вивчити книги по обліку продуктів харчування і меню-вимогу. З бесіди з завідувачем ДНЗ з'ясувати види контролю за харчуванням, відхилення у витраті засобів на харчування за попередні 2-3 місяці, наявність картотек на окремі блюда, перспективного меню. Вивчити, яким чином досягається відповідність наявності дітей у групах, у меню, таблиці відвідуваності; як оформляється видача продуктів на нових дітей, повернення продуктів кухарем у комору, як організоване харчування співробітників.

На основі отриманих відомостей слід зробити у щоденнику педагогічної практики аналітичні записи щодо організації харчування у дошкільному закладі, а також скласти меню-розкладку для дошкільного навчального закладу на 1 день. Студенти одержують бланк меню-розкладки і складають самостійно меню на 1 день; потім виконують розрахунки: процентний склад продуктів на сніданок, обід, полуденок і вечерю, їхню кількість у грамах на кожну дитину, вихід готової продукції, підраховують вартість усіх продуктів.

При цьому треба пам'ятати про те, що варто укластися у вартість одного дітодня. Слід також вирахувати хімічний склад їжі, співвідношення в меню білків, жирів і вуглеводів (15:35:50), співвідношення калорійності їжі під час

сніданку, обіду, полуденка, витрата коштів у цей день. Меню-розкладку переглядає завідувач або медична сестра й оцінює її.

Студенти-практиканти аналізують також матеріально-технічну базу дошкільного навчального закладу. Особливу увагу при цьому слід звертати на обладнання приміщень та ділянки ДНЗ, їх використання згідно призначення; озеленення ділянки, планування групових та спортивних майданчиків, господарських споруд; обладнання групових приміщень, маркування, зберігання та облік інвентаря, доцільність його розміщення.

На основі аналізу в щоденнику педагогічної практики слід зробити письмовий висновок щодо організації навчально-розвивального середовища в дошкільній установі, дотримання санітарно-гігієнічних та педагогічних вимог.

Студенти спостерігають за діяльністю завідувача ДНЗ та беруть участь у заходах, пов'язаних з охороною праці та попередження травматизму. Для цього вони вивчають:

- положення про організацію роботи з охорони праці учасників навчально-виховного процесу в закладах освіти;
- інструкція щодо організації охорони життя і здоров'я дітей в дошкільних навчальних закладах;
- інструкція з безпеки діяльності працівників дошкільного закладу під час навчально-виховного процесу;
- ознайомлення з документацією завідувача з охорони праці і техніки безпеки в ДНЗ.

Виконуючи завдання цього етапу практиканти повинні докладно ознайомитися з веденням документації в дошкільному закладі, адміністративно-господарською діяльністю керівника дитячого садка та контролем за станом вищевказаного питання та узагальнити результати в інформаційну довідку.

Протягом всього періоду практики студенти-практиканти аналізують навчально-виховну роботу з різних розділів програми в усіх вікових групах дошкільного навчального закладу. Тематика і зміст контролю визначається згідно із річним планом закладу та календарними планами завідувача і

методиста. Для виконання цього завдання студенти завчасно добирають схеми спостереження й аналізу різних форм навчально-виховної роботи з дітьми дошкільного віку, діагностичні методики.

За дорученням завідувача та методиста практиканти аналізують і затверджують календарні плани навчально-виховної роботи вихователів та інших педагогічних працівників (музичного керівника, інструктора з фізичного виховання). Разом із завідувачем чи методистом, а також самостійно студенти перевіряють готовність вихователів до робочого дня. Щоденно переглядають та аналізують заняття та організацію життєдіяльності дітей. Проводять діагностику знань, умінь і навичок дітей різних вікових груп. Визначають характер взаємодії вихователів і батьків у вирішенні питань навчання та виховання дітей. На основі одержаних відомостей оцінюють ефективність педагогічної діяльності вихователів, дають рекомендації щодо вдосконалення навчально-виховної роботи. Зміст спостережень та розгорнутий аналіз освітнього процесу з висновками і рекомендаціями практиканти фіксують у щоденниках, переглянуті заняття аналізують за прийнятими у дошкільному закладі схемами, результати аналізу оформляються на окремих бланках.

При здійсненні тематичного контролю студенти-практиканти вивчають певний вид діяльності дітей (ігрова, трудова, навчальна, самостійна художня діяльність тощо) або один з напрямів дошкільного виховання (фізичне, розумове, естетичне, моральне тощо). Тематичну перевірку можна провести: з метою контролю за впровадженням у роботу знань і вмінь, набутих вихователями на методичних об'єднаннях, семінарах з питань організації навчально-виховного процесу. Предметом тематичних перевірок можуть бути і організаційні питання (наприклад, стан самоосвіти вихователів, медичного обслуговування, харчування дітей тощо).

Студенти-практиканти протягом усього періоду етапу практики повинні вести детальні записи, відображаючи відомості, отримані під час спостережень за роботою вихователів та діяльністю дітей, у бесідах з педагогами, вихованцями дитячого садка та їх батьками. Для збору інформації про заняття можуть бути використані технологічні картки та бланки, які розроблені

управлінням (відділом) освіти та використовуються у дошкільних закладах для контролю навчально-виховного процесу.

Доцільно не лише фіксувати конкретні факти, а й аналізувати побачене, робити попередні висновки, висловлювати власні думки та пропозиції щодо поліпшення стану навчально-виховної роботи в дошкільному навчальному закладі. Аналіз занять та інших виховних заходів може бути оформлений у вигляді запису за такими напрямками:

1. Загальна характеристика проблеми, що вивчається.

2. Характеристика факторів, що позитивно або негативно впливають на результат навчально-виховної роботи, взаємозв'язок цих факторів і ступінь впливу на об'єкт, що вивчається.

3. Причини виникнення факторів, що позитивно або негативно впливають на об'єкт аналізу.

4. Узагальнені висновки за підсумками аналізу.

5. Пропозиції щодо ліквідації причин виявлених недоліків.

Щоб зробити обґрунтовані висновки з окремих питань студентам доцільно включити до плану перевірки елементи педагогічної діагностики, використавши методики, описані у педагогічній літературі, на сторінках журналів «Дошкільне виховання», «Дитячий садок: управління», «Вихователь-методист дошкільного закладу», «Практика управління закладом освіти» тощо. Діагностику стану роботи з певного напрямку виховання дітей дошкільного віку зручно здійснювати з допомогою аналітичних таблиць. Такі аналітичні таблиці використовують також в якості ілюстративного матеріалу при оформленні довідок, що відображають результати перевірки. Оформляючи довідки, що відображають результати перевірки, слід враховувати, що існує ціла низка вимог до подання у цих документах висновків та пропозицій, які зроблені комісією. Зокрема, при оформленні висновків про результати перевірки варто враховувати такі вимоги:

- Висновки повинні бути сформульовані чітко, стисло, у певній логічній послідовності.

- Структурно висновки мають відобразити основні завдання, які ставилися під час контролю, розкривати його зміст.
- Висновки повинні відповідати фактичному стану справ, враховувати досягнення науки та передовий педагогічний досвід.
- Висновки мають бути аргументованими і переконливими.
- У них мають відобразитися тенденції змін, що відбуваються у діяльності окремих вихователів та всього колективу дошкільного закладу, розкриватися шляхи досягнення позитивних результатів і причини недоліків.

При формулюванні пропозицій враховують, що вони мають:

- адресуватися конкретним особам та відповідати висновкам та меті контролю;
- розширювати досвід вихователів;
- спрямовуватися на ліквідацію причин, що породжують недоліки;
- враховувати реальність їх виконання в окреслений термін;
- бути конкретними і лаконічними.

Індивідуальне довготривале завдання.

Під час педагогічної практики кожен студент повинен вивчити та описати досвід роботи одного з педагогів дошкільного закладу студенти вивчають та узагальнюють кращий досвід навчання та виховання. При цьому вони повинні орієнтуватися на такі критерії, як актуальність, тобто відповідність діяльності вихователів сучасним завданням дошкільної освіти; оригінальність та новизна досвіду; ефективність та стабільність результатів, яких досягає вихователь у навчанні та вихованні дітей, збалансованість і комплексність результатів педагогічної праці, ефективність взаємодії складових у цілісній системі.

Слід оцінити і раціональність витрат часу, зусиль, засобів, затрачених на досягнення належних результатів.

Досвід може бути презентований у формі буклету, листівки, плакату, поданий також у електронному варіанті (підготовлений до презентації з допомогою мультимедійних засобів).

Змістовий модуль 2

Самостійне виконання практикантом обов'язків вихователя групи дітей дошкільного віку

На другому етапі практики основним змістом є виконання всіх функцій вихователя групи дошкільного віку (материнська, розвиваюча, діагностична, корекційна, комунікативна, організаторська, координуюча та функція професійного самовдосконалення).

Практикант призначається у одну з вікових груп ДНЗ, у якій працює на посаді вихователя, виконуючи його обов'язки в повному обсязі, відповідаючи за здоров'я, життя та виховання дошкільнят.

Студент щоденно складає план роботи відповідно до форми, що прийнята в закладі, докладно розробляє конспекти занять, режимних моментів та подає їх методистові дошкільного закладу на перевірку та затвердження напередодні проведення. В ранкові та вечірні години практиканти мають вести роботу з батьками вихованців групи з приводу щоденних проблем та ситуацій, що виникають в житті дитини, проводити заплановані бесіди та консультації.

Для занять студенти-практиканти обирають інноваційні форми та методи навчання дітей, що відповідають сучасному рівню науки і практики. До кожного заняття практиканти готують цікавий матеріал, продумують нетрадиційну обстановку в групі.

Змістовий модуль 3

Проведення науково-дослідної роботи

Зміст роботи полягає у розробці кожним практикантом конкретної проблеми науково-дослідної роботи за темою магістерської роботи. Вона має відображати актуальну психолого-педагогічну проблему і бути зорієнтованою на тематику науково-методичних досліджень кафедри, до якої магістрант прикріплюється на період навчання у магістратурі. Практикант може обрати тему, яка його цікавить, пов'язану з його досвідом роботи, проблемою, яку вивчає педагогічний колектив, у якому працює магістрант (якщо тема магістерської роботи стосується проблеми підготовки майбутніх вихователів ДНЗ). При виборі теми слід враховувати:

- реальність і практичну значущість для дошкільних закладів;
- наявність новизни і можливість прояву творчості;
- узгодженість з програмою курсу дошкільної педагогіки та окремих методик дошкільного виховання.

Визначаючи *науковий апарат дослідження*, шляхом аналізу та порівняння з іншими дослідженнями обґрунтовують актуальність та доцільність обраної теми для психолого-педагогічної науки. Висвітлення *актуальності* не повинно бути багатослівним. Досить кількома реченнями висловити головне - сутність проблеми або наукового завдання. Так само чітко, конкретно та лаконічно формулюють *об'єкт і предмет дослідження, його мету та завдання*. Вони повинні відображати стратегію дослідження, тобто виявляти основні суперечності між досягнутим рівнем педагогічного знання і проблемами розвитку педагогічної теорії і практики.

Зокрема, слід розуміти, що *об'єктом дослідження* є той процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обирається для вивчення. У педагогічних дослідженнях - це певна частина навчально-виховного процесу. *Предметом дослідження* є певний аспект розгляду об'єкта дослідження, на який спрямована основна увага дослідника. Предметом педагогічних досліджень виступають зміст, форми виховного процесу, методи, умови, що виникають у ньому, особливості діяльності дітей і педагога. На основі мети, предмета та об'єкта дослідження формулюються його завдання. При цьому важливо з'ясувати, який результат має одержати дослідник. Завдання визначають, що потрібно зробити, щоб досягти мети. Важлива частина концепції дослідження - *гіпотеза* або наукове припущення, передбачення того, який саме спосіб вирішення завдання приведе до його успішного виконання, які засоби, методи і прийоми слід застосувати для досягнення оптимального результату.

За період практики магістрант повинен *виконати такі етапи дослідження*: обґрунтувати актуальність теми, визначити категоріальний апарат та підготувати план-проспект майбутнього дослідження; розробити методики констатувального та пошукового етапів експериментального

дослідження теми. *Обов'язковим є проведення констатувального та пошукового етапів експерименту.* Важливо не лише зібрати емпіричні відомості, а й проаналізувати їх, зробити відповідні висновки та узагальнення. За наявності відповідних умов за період педагогічної практики можуть бути проведені окремі етапи формульовального етапу експерименту. В іншому разі студент повинен розробити методику проведення формульовального експерименту, підготувати необхідні матеріали для її наступної апробації.

Про хід та результати переддипломної практики студент доповідає на педагогічній раді або нараді працівників дошкільного навчального закладу.

4. ВИМОГИ ДО ЗВІТНОСТІ ТА ПІДВЕДЕННЯ ПІДСУМКІВ ПРАКТИКИ

4.1. Перелік індивідуальної звітної документації

Після завершення практики студент обробляє зібраний матеріал і складає звіт, в якому подає аналіз власної роботи під час педагогічної практики, характеризує повноту виконання завдань, труднощі, з якими стикався, вказує на власні здобутки.

Група студентів-практикантів, що виконувала програму педагогічної практики на базі одного дошкільного закладу, подає на кафедру педагогіки дошкільної та початкової освіти спільно підготовлену звітну документацію. Кожен із практикантів оформляє також індивідуально підготовлені звітні матеріали.

Перелік звітної документації педагогічної практики

Після закінчення проходження практики студент здає **таку звітну документацію:**

1. Титульний аркуш.
2. Щоденник педагогічної практики.
3. Щоденник педагогічних спостережень.
4. Коротку констатацію виконаної роботи та аналітичні записи щодо власної участі у роботі МК.
5. Інформаційну довідку про результати вивчення адміністративно-господарського напрямку діяльності керівника ДНЗ

6. Довідку про результати тематичної перевірки освітньо-виховної роботи.
7. План, сценарій методичного заходу.
8. Перспективний та календарний план освітньо-виховної роботи групи + конспекти проведених занять, розваг, режимних моментів з проблемного питання.
9. Картка передового досвіду роботи вихователя дошкільного закладу.
10. План-проспект проведення наукового дослідження.
11. Звіт.

✓ Звітну документацію керівникам практики від ВУЗу здають студенти на кафедру в триденний термін після її завершення.

✓ Час та місце проведення підсумкової конференції (захист практики) оголошуються додатково.

4.2. Критерії оцінювання

Оцінювання результатів проходження практики проводиться з урахуванням результатів діяльності студента на основі:

- визначення якості виконання кожного завдання;
- аналізу професійних рис практиканта (дисциплінованість, уміння організувати власний робочий час, ініціативність, творче ставлення до справи та інші), його готовності надати допомогу працівникам дошкільного навчального закладу, управлінню освіти; департаменту вищої освіти МОН України, викладачам вищого навчального закладу;
- оцінних суджень, висловлених методистами, адміністрацією, працівниками бази практики;
- аналізу змісту та якості звітної документації студента;
- самооцінки студентом ступеня своєї підготовленості до самостійної практичної діяльності та якості виконаної роботи.

За практику студентам виставляється загальна підсумкова оцінка, яка визначається на основі середнього балу за вітчизняною шкалою і виставляється у відомості обліку успішності та індивідуальному навчальному плані студента (ІНМС) за двома шкалами оцінювання: національною і шкалою ECTS.

Середньозважений бал до практики визначається на основі середньоарифметичного значення оцінок, отриманих за кожний вид роботи згідно з робочою програмою за національною шкалою, та встановлених для них вагових коефіцієнтів.

Для оцінювання професійно-практичних досягнень студентів-практикантів застосовуються методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда.

- **Методи письмового контролю:** аналіз, звіт.

- **Методи самоконтролю:** самоаналіз

Критерії оцінювання педпрактики студентів

При наявності всієї необхідної звітної документації, оцінювання результатів практики здійснюється за 100-бальною системою. При набранні студентом:

менше 60 балів виставляється оцінка «2»;

60-74 балів – оцінка «3»;

75-89 балів – оцінка «4»;

90-100 балів – оцінка «5»

При цьому, студент може набрати бали за такими показниками:

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно» 90-100 б.	Виконаний повний обсяг програми практики та індивідуального плану студента-практиканта. Ґрунтовне оволодіння окремими управлінськими вміннями: аналітичними, узагальнюючими, комунікативними. Розвинуті вміння прогнозувати результати і планувати методичну роботу, ставити цілі і формулювати завдання роботи з кадрами; робити висновки і пропозиції по удосконаленню педагогічного процесу, оформлювати результати педагогічного аналізу. Грамотне ведення документації. Активність і ініціативність в реалізації плану практики. Самостійність. Високий рівень виконання індивідуального довготривалого завдання: вивчення і узагальнення передового досвіду. Успішна презентація

	звіту і звітної документації.
«добре» 75-89 б.	Виконаний повний обсяг програми практики, індивідуального плану студента-практиканта. Оволодіння окремими управлінськими вміннями: аналітичними, узагальнюючими, комунікативними. Активне включення в роботу спеціаліста з питань дошкільної освіти, методиста дошкільного виховання; якісне проведення методичного заходу. Достатній рівень виконання індивідуального довготривалого завдання: вивчення і узагальнення передового досвіду. Впевнена презентація звіту і звітної документації.
«задовільно» 60-74 б.	Виконаний обсяг програми практики та індивідуального плану студента-практиканта. Середній рівень виконання індивідуального довготривалого завдання: вивчення і узагальнення передового досвіду: неточності у оформленні, презентації. Включення студента-практиканта в практичну діяльність відбувалося за вимогою керівника практики; поверхнево виконані завдання практики; нечітка презентація звіту і звітної документації, яка може бути доопрацьована.
«незадовільно» 34-59 б.	Не виконано обсяг програми практики та індивідуального плану. Низький рівень виконання індивідуального довготривалого завдання: вивчення і узагальнення передового досвіду: вагомі неточності у оформленні, презентації. Відсутність інтересу до проходження практики. Представлена звітна документація не відповідає вимогам. Студент-практикант не готовий до фахової діяльності. Має право допуску до перездачі.
«незадовільно» до 34 б.	Не виконано обсяг програми практики та індивідуального плану. Не засвоїв елементарних положень навчального матеріалу. Навмисно не з'явився на визначене місце проходження практики, консультації до методистів Не має права перездачі.

Бали можуть зніматися у таких випадках:

- за порушення трудової дисципліни *1-3 бали;*
- за проявлену нетактовність до представників педагогічного чи дитячого колективу бази практики *1-3 бали;*
- неохайність в оформленні звітної документації та невчасне її представлення до захисту *1-3 бали;*

- виявлені грубі помилки фактологічного чи методичного плану у розкритті суті навчального матеріалу *1-3 бали*;
- невідповідність структури чи змісту плану-конспекту та звіту про практику встановленим вимогам *1-3 бали*.

Загальна підсумкова оцінка за практику виставляється у відомості обліку успішності та індивідуальному навчальному плані студента за двома шкалами оцінювання: національною і шкалою ECTS.

Оцінка за проходження педагогічної практики складається з суми оцінок, які виставлені керівниками від бази практики та вузу за виконання передбачуваних завдань та за підсумком усного захисту перед комісією основних положень, що впливають із змісту практики, враховуючи вагові коефіцієнти.

Розподіл вагових коефіцієнтів за видами діяльності

№	Види діяльності студента-практиканта	Вагові коефіцієнти
1.	Оцінка за різні види діяльності студента від бази практики	0,2
2.	Оцінка за виконання програми практики, оформлення і своєчасне подання звітної документації про педагогічну практику керівнику практики від вузу	0,4
	Оцінка за проведене наукове дослідження керівником магістерської роботи	0,2
3.	Захист звіту студента про проходження практики	0,2

Оцінювання практики відбувається на основі:

- 1) визначення якості виконання кожного завдання;
- 2) аналізу професійних рис практиканта (дисциплінованість, уміння організувати власний робочий час, ініціативність, творче ставлення до справи), його готовності надати допомогу працівникам ДНЗ;
- 3) думок, висловлених адміністрацією, працівниками ДНЗ, методистами;
- 4) аналізу змісту та якості звітної документації студента;
- 5) самооцінки студентом ступеня своєї підготовленості до самостійної практичної діяльності і якості виконаної роботи.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адміністративно-господарська діяльність у ДНЗ / Упорядики: Т.Т.Чала, Л.А.Швайка. -Х.: Вид.група «Основа» , 2007. – 320 с.
2. Аналіз, планування, контроль як функції управлінської діяльності керівника дошкільного навчального закладу. – Тернопіль: Мандрівець, 2012.- 280 с.
3. Белая К.Ю. 200 ответов на вопросы заведующей детским садом. – М.: АСТ, 1997. – 393 с.
4. Белая К.Ю. Руководство ДОУ: контрольно-диагностическая функция. – М.: СФЕРА, 2005. – 63 с.
5. Богініч О. Л. Фізичне виховання дітей дошкільного віку засобами гри: навч. посіб. / О. Л. Богініч; М-во освіти і науки України, НПУ імені М.П. Драгоманова. – 2-ге вид. – К. : НПУ, 2007. – 140 с.
6. Богуш А. М. Готуємо руку дитини до письма / А. М. Богуш. – 3-тє вид., зі змін. і доп. – Тернопіль: Мандрівець, 2009. – 108 с.
7. Богуш А. М. Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах: підручник / А. М. Богуш. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: Видавничий дім “Слово”, 2008. – 440 с.
8. Богуш А. М. Методика навчання дітей української мови в дошкільних навчальних закладах: підручник / А. М. Богуш. – 2-ге вид., доп. і перероб. – К.: Видавничий дім “Слово”, 2008. – 440 с.
9. Богуш А.М. Готуємо руку дитини до письма / А. М. Богуш. – 3-тє вид., зі змін. і доповн. - Тернопіль : Мандрівець, 2009. – 108 с.
10. Бурова А. П. Організація ігрової діяльності дітей дошкільного віку / А.П. Бурова. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 256 с.
11. Вільчковський Е. С. Організація рухового режиму дітей у дошкільних навчальних закладах : навч.-метод. посіб. / Е. С. Вільчковський, Н.Ф. Денисенко. – Тернопіль : Мандрівець, 2008. – 128 с.
12. Гавриш Н. В. Художнє слово та дитяче мовлення : навч.-метод. посіб. / Н. В. Гавриш. – Донецьк, 1998.

13. Гончаренко А. М. Розвиток мовленнєвої компетентності старших дошкільників : навч.-метод. посіб. до Базової програми розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі” / А. М. Гончаренко. – К. : Світич, 2009. – 160 с.
14. Денисенко Н. Ф. Витоки здоров'я дитини : навч.-метод. посіб. / Н.Ф. Денисенко, Л. В. Лиходід, С. В. Лупінович, А. Ф. Михайличенко. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 160 с.
15. Довідник керівника дошкільного навчального закладу.- Х.: Веста:Вид-во «Ранок», 2006.
16. Долинна О. П. Організована навчально-пізнавальна діяльність дітей у дошкільному закладі / О. П. Долинна, О. В. Низковська // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2010. – № 7. – С. 14–26.
17. Долинна О. П. Про організовану і самостійну діяльність дітей у дошкільному навчальному закладі / О. П. Долинна, О. В. Низковська // Дошкільне виховання. – 2010. – № 10. – С. 7–15.
18. Дошкільна освіта в Україні: Нормативно-правове регулювання / Упоряд. Л.Гураш, Т.Вороніна. – К.: Вид. дім «Шкільний світ»: Вид. Галіцина, 2006.– 120 с. [4] арк. – (Б-ка «Шкіл. світу»).
19. Дошкільне виховання. Щомісячний науково-методичний журнал МОН України (2000 – 2017 рр.)
20. Зайцева Л. І. Формування математичної компетентності старших дошкільників : метод. посіб. / Л. І. Зайцева. – Харків : Веста : Ранок, 2008. – 160с.
21. Збірник законодавчих і нормативних актів про дошкільну освіту / Упоряд. К.Л. Крутій, Н.В. Погрібняк. – 4-те вид., доп. – Запоріжжя: ТОВ "ЛПС" ЛТД, 2005. – 335 с.
22. Збірник законодавчих і нормативних актів про дошкільну освіту/ Упоряд. К.Л.Крутій, Н.В.Маковецька. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2003. – 272 с.
23. Інструктивно – методичні матеріали щодо ведення документації в дошкільних закладах / За заг. ред. К.І.Крутій. – 3-є.. доп. і перероб. – Запоріжжя, 2005.

24. Інформаційний збірник МОН України. - К.: Пед. преса, 2004 – 2013.
25. Калмикова Л. О., Розвиток мовлення дітей старшого дошкільного віку : монографія / Л. О. Калмикова, Н. В. Марченко, С. Д. Дем'яненко, Л.А. Порядченко. – К. : Вид-во “ПП Медведєв”, 2007. – 304 с.
26. Керівництво дошкільним навчальним закладом: Інформативно-методичні матеріали на допомогу керівникові дошкільного закладу/ Упоряд.: Н.Майор, Ю.Манилюк, М.Марусинець, О.Тимофєєва. – Тернопіль: Мандрівець, 2006. – 168 с.
27. Кідіна Л. М. Психолого-педагогічний супровід педагогічної практики майбутніх вихователів ДНЗ / Лілія Михайлівна Кідіна // Вісник післядипломної освіти : зб. наук. праць. – Київ, 2010. – Вип. 1 (14). Ч. 2. – С. 183–189.
28. Книга керівника дошкільного навчального закладу: Довідково-методичне видання / Упоряд. О.А.Копейкіна: Л.В.Гураш. – Харків: Торсінг плюс, 2006. – 512 с.
29. Корепанова М.В. Контроль функционирования и развития ДОО / М.В. Корепанова, И.А. Липчанская. – М.: СФЕРА, 2005. – 77 с.
30. Крутій К., Маковецька Н. Управління дошкільним закладом освіти: організація контролю та керівництва. – Запоріжжя, 1999.
31. Крутій К.Л. Моніторинг як сучасний засіб управління якістю освіти в дошкільних навчальних закладах. – Запоріжжя: ТОВ "ЛПС" ЛТД, 2006. – 172 с.
32. Крутій К.Л. Планування роботи сучасного дошкільного навчального закладу: поняття, особливості, умови ефективної реалізації. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2005.
33. Ладивір С. О., Виховання гуманних почуттів у дітей / [С.О. Ладивір, О.П. Долинна, В. В. Котирло, С. Є. Кулачківська, С. П. Тищенко, О.О. Вовчик-Блакитна, Ю. О. Приходько; за наук. ред. Т. Піроженко, С. Ладивір, Ю. Манилюк] / – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 168 с. – (Серія “Дитина замовляє розвиток”).

34. Лохвицька Л. В. Дошкільникам про основи здоров'я : навч.-метод. посіб. / Л. В. Лохвицька, Т. К. Андрющенко. – 2-ге вид., оновл. – Тернопіль : Мандрівець, 2008. – 192 с.
35. Менеджент: теоретичні основи і практикум. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Магнолія плюс; Л.: Новий світ, 2000, 2003.- 336 с.
36. Методична робота в ДНЗ / Упорядник: Л.А.Швайка. – Х.: Вид.група «Основа», 2008. – 287с.
37. Методичний кабінет – творча лабораторія./ Ред. Л.А. Грицюк, М.І. Каратаєва.- Тернопіль: Мандрівець , 2006. – 256 с.
38. Методичний кабінет у дитячому садку. – К.: Шк. світ, 2008. – 128 с – (Б-ка «Шкіл. світу»).
39. Методичні вказівки до написання курсових та дипломних робіт магістрів : [для студентів спеціальностей «Дошкільна освіта» та «Початкова освіта» денної та заочної форми навчання] / Укладач М.В. Швардак. – Мукачєво :Вид-во МДУ, 2016. – 38 с.
40. Моисеев А.М. Нововведение во внутришкольном управлении / А.М. Моисеев, А.Е. Капто, А.В. Лоресов, О.Г. Хомерики. – М., 1998.
41. Непершина О.В. Современные подходы к инспектированию дошкольных образовательных учреждений: Учебно-методическое пособие. – Балашов: Николаев, 2004. – 48 с.
42. Нові форми здобуття дошкільної освіти / Авт.-Упоряд.: Л.А.Грицюк, М.І.Каратаєва. - Тернопіль: Мандрівець , 2006. – 256 с.
43. Обов'язкова освіта дітей старшого дошкільного віку: форми здобуття, організація і зміст роботи: Збірник методичних матеріалів / [авт.-упоряд. : О.П. Долинна, А. П. Бурова, О. В. Низковська, Т.П. Носачова]. – Тернопіль : Мандрівець, 2011. – 480 с.
44. Педагогічні ради в ДНЗ / Упорядники: Т.Т.Чала, Л.А.Швайка. – Х.: Вид.група «Основа», 2007. – 208 с.
45. Піроженко Т. О. Комунікативно-мовленнєвий розвиток дошкільника / Т.О. Піроженко. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 152 с.

46. Піроженко Т. О. Особистість дошкільника: перспективи розвитку: навч.-метод. посіб. / Т. О. Піроженко. – Тернопіль : Мандрівець, 2010. – 136 с.
47. Планування роботи в дошкільних навчальних закладах / Лист МОН України №1/9-4555 від 03.07.2009 р. // Практика управління закладом освіти. – 2009. - №8. – С. 99 – 101.
48. Погорелова Л. Роль методичної та психологічної служби в удосконаленні взаємодії ДНЗ з родиною // Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2009. - №5. – С. 40-45.
49. Поздняк Л., Ляшенко Н. Управление дошкольным образованием / Л. Поздняк, Н. Ляшенко. - М., 2001. - 432 с.
50. Поздняк Л., Лященко Н. Управление дошкольным образованием: Учеб.пособие для студентов педагог. вузов. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 432 с.
51. Поніманська Т. І., Козлюк О. А., Марчук Г. В. Виховання людяності (До Базової програми розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі”) : метод. посіб. / Т.І.Поніманська, О.А.Козлюк, Г.В.Марчук. – К. : Міленіум, 2008.–138 с.
52. Поташник М.М. Управление развитием школы. – М., 1995. – 75 с.
53. Практика управління закладом освіти.- 2006.- 2017.-№ 1- 4.
54. Расевич Р. Управління освітньою галуззю району // Директор школи. Шкільний світ. – 2009. - №1. – С. 7 - 9.
55. Сухорукова Г.В., Дронова О.О., Голота Н.М., Янцур Л.А. Образотворче мистецтво з методикою викладання в дошкільному навчальному закладі. Підручник / За заг.ред. Г.В. Сухорукової. – К. : Видавничий Дім „Слово”, 2010. – 376 с.
56. Сучасний керівник навчального закладу – менеджер освіти / Авт.-укл. Ю.В.Буган, А.Й.Романюк, О.В.Козловська. - Тернопіль: СМП «Астон», 2003.- 343с.
57. Терпугова Е.А. Валеологическое воспитание детей дошкольного возраста : методическое пособие для педагогов / Е.А. Терпугова. - Ростов н/Д : Феникс, 2007.– 254 с.

58. Тищенко В. Модель управлінської діяльності ДНЗ комбінованого типу // Практика управління закладом освіти. – 2009. - №3. – С. 4 – 11.
59. Третьяков П.И. Дошкольное образовательное учреждение: управление по результатам / П.И. Третьяков, К.Ю. Белая. – М., 2001. – 100 с.
60. Трубіцина В.Д. Кваліфіковані кадри – запорука діяльності РМК // Завуч. Усе для роботи. – 2009. - №3. – С. 27.
61. Українська мозаїка. Посібник-хрестоматія / упоряд. : О.П. Долинна, О.В. Низковська, Н. І. Вакуленко, О. А. Копейкіна. – К. : АВДІ, 2008. – 256 с.
62. Фролова А.Н. Инспектирование детских дошкольных учреждений: уч. пос. пед.ин-тов / А.Н. Фролова. - М.: Просвещение, 1989. – 62 с.
63. Хлебнікова Т.М. Ділова гра як метод активного навчання педагога. – Х.: Вид. Група „Основа”, 2003.
64. Шевчук А. С. Дні мистецтва в дитсадку / А. С. Шевчук // Дошкільне виховання. – 2008. – № 2. – С. 20-21.
65. Шевчук А. С. Новації в мистецькому вихованні дошкільників // Інноваційна практика в роботі вихователя ДНЗ : метод. посіб. / Н. Дятленко, А. Гончаренко, А. Шевчук та ін. – К. : Шкільний світ, 2010. – 128 с. – С. 43–66.
66. Шевчук А. С. Розвиток дошкільнят в музично-руховій діяльності: навч.-метод. посіб. / А. С. Шевчук. – К. : Шкільний світ, 2006. – 128 с.
67. Шейко В.М., Кушнарєнко Н.М. Організація і методика науково-дослідницької діяльності / В.М.Шейко, Н.М.Кушнарєнко. – К., 2006.
68. Щербакова К.Й. Методика формування елементів математики у дітей дошкільного віку / К.Й. Щербакова. - К. : Видавництво Європейського університету, 2011. - 392 с.

Зразок оформлення титульного аркушу

**МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ

з педагогічної практики

студента 1 курсу спеціальності «Дошкільна освіта»

ступеня «магістр» _____ форми навчання

денна, заочна

прізвище, ім'я, по батькові студента

Місце проходження практики: _____

Термін практики _____

Керівник від бази практики _____

посада, ПІБ керівника

Керівник від вузу _____

посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ

Мукачево - _____
рік

Зразок оформлення конспекту режимного моменту

**МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

КОНСПЕКТ

назва режимного моменту

проведеного в _____

назва бази практики

з вихованцями _____ групи на тему:

« _____ »

Мукачево - _____

рік

Зразок оформлення картки ППД

**МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

КАРТА ПЕРЕДОВОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ДОСВІДУ

вихователя дошкільного навчального закладу № _____

ПІБ вихователя

Тема досвіду: _____

**Підготувала студентка 1 курсу
спеціальності «Дошкільна освіта»
ступеня «магістр»
_____ форми навчання**

ПІБ студента

Мукачево - _____

Рік

Зразок оформлення карти передового досвіду

Картка передового педагогічного досвіду вихователя ДНЗ №__м.

_____ **ПБ**

1. Адреса досвіду: _____ область, м. _____, ДНЗ №__.

2. Автор досвіду: ПБ, вихователь. Має вищу педагогічну освіту.
Стаж роботи за фахом — _____ роки.

ПБ - професійно компетентний, творчий, майстерний педагог, та є зразком для педагогічного колективу.

3. Тема досвіду роботи: *Виховання здорової дитини засобами валеологічної освіти.*

4. Короткий зміст передового досвіду. Сутність досвіду ПБ — це збереження здоров'я дітей шляхом використання усіх форм та методів роботи з валеології. Вихователь використовує заняття різного типу, та найчастіше інтегроване, оскільки воно найбільш відповідає валеологічній освіті.

Включає завдання з валеології в різні види діяльності кожного дня.

Вихователь розробила комплексну програму «Здоров'я», що включає: режим; харчування; фізвиховання; екологічне виховання; загартування; лікувально-профілактична робота; робота з батьками, що є важливою умовою виховання здорової дитини. Тому вихователь проводила: анкетування батьків з метою виявлення рівня усвідомлення даної проблеми, ознайомлення батьків з формами роботи оздоровлення дітей в умовах ДНЗ, також проводила бесіди, консультації щодо профілактики захворювань, організації здорового способу життя. Вихователь створила у групі «Батьківський куточок» з цікавою психолого-педагогічною, медичною інформацією про особливості дітей цього віку; порадами психолога, щодо організації дозвілля дитини в сім'ї.

Постійно добирає для батьків відповідну літературу, в якій зокрема рекомендації, як будувати здорову сім'ю. Запорукою

ефективності проведення цієї роботи є тісна співпраця педагога із медичним працівником ДНЗ.

5. Рівень творчої новизни. Досвід побудований на власних розробках які доповнювалися елементами пошукової діяльності.

6. Рівень наукової обґрунтованості. Передовий педагогічний досвід перебуває на стадії вдосконалення елементами інновацій.

7. Тривалість функціонування: Понад десять років.

8. Характер матеріалів про передовий досвід ПБ. Наслідки досвіду відображені у планах освітньо-виховної роботи, в конспектах занять, на стенді, у папках-пересувках.

9.Результативність і пропаганда досвіду. Передовий педагогічний досвід ПБ неодноразово обговорювався на педагогічних радах, методичних об'єднаннях міста.

Підпис автора картки _____

Підпис вихователя _____

Дата: _____

Зразок оформлення характеристики

ХАРАКТЕРИСТИКА

**студентки 1 курсу спеціальності «Дошкільна освіта»
ступеня «магістр»
_____ форми навчання**

ПІБ студента

Характеристика містить відомості про час і місце проходження практики; посаду, на якій працював студент-практикант.

Слід перерахувати виконані за період практики види роботи, зазначивши тематику занять, зміст виховної роботи з дітьми та методичну роботу, проведену в дошкільному закладі. Кожному виду роботи дається коротка якісна характеристика. У характеристиці слід також зазначити ставлення студента до своїх обов'язків практиканта, рівень його теоретичної підготовки, наявність педагогічних здібностей, умінь спілкуватися з вихованцями та колегами.

Необхідно вказати на помилки і недоліки в роботі, проаналізувати їх можливі причини, дати поради на майбутнє.

Завершується характеристика загальною оцінкою за практику, яка виставляється за п'ятибальною системою.

Характеристика має бути оформлена на одному аркуші, підписана завідувачкою ДНЗ та завірена печаткою відповідної установи.

**Вимоги до оформлення звіту про результати педагогічної практики
студента-практиканта**

**МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ПЕДАГОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ**

ЗВІТ

**про педагогічну практику
студентки 1 курсу спеціальності «Дошкільна освіта»
ступеня «магістр»
_____ форми навчання**

_____ ПІБ студента
у період з _____ по _____
у _____
назва бази практики

Схема звіту

1. Загальні відомості про місце і час педагогічної практики.
2. Характеристика виконання індивідуального плану студента: позитивні та негативні сторони, труднощі, які виникли під час практики, чим обумовлені; яка робота проводилася для успішного завершення педагогічної практики.
3. Значення практики для оволодіння педагогічною майстерністю.
4. Пропозиції до поліпшення організації і проведення педагогічної практики.

Підпис студента практиканта: _____

Структура паспорту дошкільного навчального закладу, що є базою педагогічної практики

1. Номер та назва дошкільного навчального закладу (ДНЗ).
2. Тип ДНЗ.
3. Адреса ДНЗ.
4. Прізвища завідуючої, методиста.
5. Структура ДНЗ (кількість груп, для дітей якого віку, спеціалізація груп, гуртки, факультативи, платні навчально-виховні послуги тощо).
6. Наукові та методичні проблеми, над якими працює педагогічний колектив ДНЗ, постійно діючі форми методичної роботи (творчі групи вихователів, семінари, лекторії, батьківські університети тощо), коротка характеристика творчих досягнень.
7. Фотомонтаж (3-4 фото), що презентує створене у ДНЗ предметно-розвивальне середовище.

Навчально-методичне видання

Педагогічна практика

Методичні рекомендації

Укладач *О.М.Добош*

Тираж 10 пр.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції ДК №
4916 від 16.06.2015 р.

Редакційно-видавничий відділ МДУ,
89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

